

LTKH LEHT

LEHT TUBLIDELE KOLLEEGIDELE HAIGLAS

NOVEMBER 2018

	03	Pelgulinna sünnitusmajas valmis kodune sünnitustuba
Koduõde aitab neid, kes ise arsti juurde minna ei saa	08	
	10	Siseaudiitor: Kingitus peab jääma tavapärase viisakuse piiridesse
Silmapiiril terendab moodne Kopli tervisekeskus	12	
	14	Rõõm karvastest sõpradest
Mis on praeguseks teada Tallinna Haiglast?	16	
	19	Dr Tiiu Aug: Nüüd algab minu viimane vaatus
Suvepäevad Lepaninas	20	
	22	13 küsimust

Toimetaja: Liisa Suba
Kontakt: liisa.suba@keskhaigla.ee

Fotod: Linda Liis Eek

Pelgulinna sünnitusmajas valmis kodune sünnitustuba

Kui sünnitustoad ei erine reeglina kuigipalju tavalisest haiglapalatist ning toas oleva aparatuuri rohkus äratav meditsiinikaugetes inimestes aukartust, siis nüüd on Pelgulinna sünnitusmajas valminud täiesti uudse ilmega sünnitustuba. Selle eesmärk on muuta öhkkond sünnitustoad mugavaks ja koduseks, et naine tunneks end seal võimalikult lõõgastunult.

Reedel, 28. septembril avatud tuba on esimene omalaadne Eestis. Projekti eestvedajaks oli eesti-maineline pätklifirma Germund Hulgi koostöös Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondiga.

Kust selline idee alguse sai, rääkis LTKH Lehele Germund Hulgi arendus- ja projektijuht **Endrik Reimer**.

Kust tuli ühel pätklifirmal mõte luua sünnitusmajja täiesti uutmoodi sünnitustuba?

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev läheneb ja meil tekkis mõte teha sel puhul juubelitoode. Oleme Eesti turul ainus suur üdini kodumaine pätklifirma ja tahtsime seda juubelitootega rõhutada.

Uue toote kujundus oli mul mõttes juba peaaegu valmis – sini-must-valge pakk suure EV100 märgiga, mis on ühtlasi ka „aknaks“, mille kaudu näeb toodet. Uurisime EV100 toimekonnalt üle, mil-liseid reegleid peame järgima, kui soovime märki tootel kasutada. Vastati, et märki kasutamiseks peame tegema kingituse Eestile või eestimaalastele. Siit hakkaski pall veerema.

Otsustasime, et kõige loogilisem oleks raha kingi jaoks koguda juubelitoote müügilt, aga mille jaoks – seda me ei teadnud. Asusime ajurünnakule. Mida Eesti ja eestimaalased vajavad?

Eestis on läbi aegade olnud õhus mure rahvaarvu ja iibe pärast. Lapsi rahaga juurde ei tee, küll aga saab juurdekasvu

toetada. Seega liikus mõte juba selles suunas, et toetada lapsi või noori peresid, näiteks ehitada mänguväljakuid või toetada lasteaedu.

Kuna aeg-ajalt on meediast läbi käinud erinevad toetusfondide projektid, mille raames kingitakse midagi kas lastehaiglastele või mõnele sünnitusmajale, mõtlesime, et peaksimegi just mõnda sünnitusmaja toetama. Otseselt iivet me kogutava rahaga mõjutada ei suuda, küll aga saame uute eestimaalaste ilmaletulemise turvalisemaks ja meeldi-vamaks muuta.

Kuna see valdkond on mulle endale võõras, otsustasin konsulteerida spetsialistiga. Õnneks on mu ema sünnituse ja beebidega terve elu

tööalaselt väga kirglikult tegelenud (*Endriku ema on Pelgulinna sünnitusmaja perekeskuse juhataja Meelike Reimer – aasta ämmaemand 2010 – toim.*), seega uurisingi temalt, mida oleks sünnitusmajal vaja ja kuidas saaksime aidata haiglat niimoodi, et sellest investeeringust kõige rohkem kasu oleks. Nuputades tuli mitmeid variante lauale: hankida seadmeid, uuendada mõnd osakonda...

Üks mõte, mis tekkis, oligi luua uudse kontseptsiooniga sünnitustuba, mis oleks hubane ja kodune ning mis ei meenutaks haiglapalati. Selliseid sünnitustube Eestis ei ole. Lätis on vist lausa terve sünnituskodu selle kontseptsiooni järgi ehitatud. Internetist leiab selliste sünnitustubade kohta palju kiitvaid artikleid ja uurimusi USA-st. Pidavat vähendama naise stressitaset, muutma sünnitust sujuvamaks ja vähendama seeläbi sünnituse aega.

Juhtuski nii, et jäime selle idee peale pidama. Arvan, et kõikidest laual olnud ideedest oli see kõige ägedam. Seda, kas uues toas ka keskmine sünnituse aeg lühem saab olema kui tavalises palatis, saame näha. Väga põnev igatahes.

Mis on seal toas teistmoodi kui tavalises sünnitustoa?

Võib julgelt öelda, et see on kõikide mugavustega sünnitustuba nii sünnitajale kui ka tugiisikule. Eesmärk oli kaotada toast haiglapalati ilme ja tunne, säilitades samas kõik vajalikud sünnitustoa funktsionaalsed võimekused.

Varasem sünnitustuba oli lihtne ja kena, loodud võimalikult lihtsaid ja soodsaid lahendusi kasutades. Näiteks WC oli hästi lihtsas kabiinis.

Uude tuppa tegime kabiini asemel korraliku duširuumi WC-ga. Uues toas on erinevatele abivahenditele (joogapall, kott-tool jne) oma panipaigad, varem hoitigi neid kogu aeg põrandal ja nad võtsid enda alla päris palju ruumi. Toas on korralik suur ekraan ja helisüsteem, millega saab ühendada erinevaid nutiseadmeid või arvuti. On võimalus kuvada näiteks rahustavat videot vulisevast ojast või kasvõi rokk-kontserti. Mis iganes meeldib.

Püüdsime nii hästi kui võimalik parandada ka toa ventileeritust ning suvist kuumenemise probleemi.

Üks on kindel: see on sisekujundaja loodud tuba ehk võib öelda et kunstiteos. Kõik toa kujunduselemendid moodustavad väga ilusa terviku.

Milline oli projekti ajakava?

Mõte teha EV100 puhul juubelitoode tekkis 2017. aasta märtsis, EV100 programm algas aga juba aprillis. Meil oli niisiis üks kuu aega, et teha valmis pakend ja toode toota ning turustada. Kuu aega ainsaks toote turustamiseks on täiesti kosmiline aeg.

Tavaliselt toimub jaekettidel kaks korda aastas kindlatel aegadel sortimendikomisjon, kus selgub, kas saad oma tootega letile või ei. Õnneks olid kõik jaeketid, kus „Sajandi segu“ praegugi müügil on, nõus selle toote puhul erandi tegema ning ta kohe letile panema, sortimendikomisjoniväliselt. Seega oligi „Sajandi segu“ juba aprillis 2017 enamikes jaekettides saadaval. Meiepoolne suur kummardus nende jaekettide ees, sest tänu nende vastutulekule jõudsime selle projektiga nii kaugele.

Novembris 2017 korraldasime sisearhitekti konkursi, et leida toale sobiv lahendus. Üheks suurimaks

Tänu koduse sünnitustoa loomisele sai Germund Hulgi OÜ-st Pelgulinna sünnitusmaja kuldsponsor. Arendus- ja projektijuht Endrik Reimer (paremal) fikseerib sünnitusmaja toetajate seinale sümbolse kuldmedali selle kinnituseks. Vasakul Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondi nõukogu liige Andres Sutt.

Eesmärk oli kaotada sünnitustoa haiglapalati ilme, säilitades samas kõik sünnitustoa funktsionaalsed võimekused.

abiliseks oli konkursile osalejate leidmisel Eesti Sisearhitektide Liit. Ka meie koostööpartner CV Keskus tuli konkursi info levitamisel appi. Konkursi planeerimisel ja läbiviimisel oli väga suureks abiks Mary Teras Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondist ning Dada AD Turundusagentuur.

Tänu abilistele laekus 13 tööd, millest jaanuaris 2018 toimunud finaali pääses kuus tööd. Finaal toimus Pelgulinna sünnitusmajas. Žüriisse kuulusid lisaks minule veel Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondi tegevjuht Mary Teras, Eesti Sisearhitektide Liidust Kard Männil ja Pelgulinna sünnitusmaja ämmaemandusjuhid Heli Rannu ja Liis Jõgis.

Kõik kuus tööd, mida jaanuaris presen- teeriti, olid võiduväärilised. Seepärast oli võitjat üllaske välja selgitada. Lõplik otsus jäi Heli ja Liisi teha, sest nemad kui sünnitusmajapoolsed spetsialistid teavad kõige paremini, mida sünnitaja vajab. Konkursi võitis Reet Helisabeth Karmi töö.

2018. aasta mai lõpus algas ehitus ning uudse sünnitustoa avasime mõned kuud hiljem ehk septembri lõpus.

Mis tõi Reet Helisabeth Karmi tööle võidu?

Žürii hindas lahenduste puhul mitmeid aspekte: milline on üldmulje, valguslahendus, millist audio- ja visuaalset tehnikat plaanitakse kasutada, kuidas vastab tuba haigla nõuetele jne. Reet Helisabethi versioon uuest sünnitustoa oli vast kõige ambitsioonikam – ta kompis etteseadud eelarve piire. Tulemus oligi selline, et kui žürii pidi enda TOP 3 lemmikut kirja panema, oli Reet Helisabethi töö kõigil number üks.

Võidutöös oli tuba jaotatud väga hästi tsoonideks: meditsiinilise personali tsoon, sünnitaja tsoon, tugiisiku tsoon. Reet oli suutnud teistest enam lähteülesandes välja toodud elemente

ja võimekusi tuppa sisse kujundada.

Kas arhitektide poolt oli kuulda konkursile ka mingisugust tagasisidet?

Tuba, mida kujundama hakati, on üpris väike, 5x5,6 meetrit. Nimekiri võimekustest ja esemetest, mis sellele pinnale tuli paigutada, oli pikk ning samas tuli arvestada ka haigla nõuetega. Seatud oli ka piirang eelarvele. Seega oli toa kujundamine sisearhitektidele paras pätkel pureda.

Muide huvitav fakt: kõik sisearhitekti konkursil osalejad olid naised – emad ja tulevased emad.

Tegelikult läks toa ehitamine siiski eelarvest üle. Toa planeerimise käigus oli mitmeid momente, kus pidime valima traditsioonilisest oluliselt kallima lahenduse, et tuba säiliks väga ilusana ka väga sagedase kasutuse järel pikema aja jooksul. Eesmärk on ikkagi teha selline tuba, mis sagedase kasutuse juures ei hakka kahe aasta pärast hallitama ega nõua haiglast meelestatu garantiiremonti. Eeldame ikkagi, et Germundi sünnitustoa saab Pelgulinna sünnitusmaja populaarseim sünnitustuba.

Kellega toa ehitamisel koostööd tegite?

Kõigepealt muidugi Reet Helisabeth

Pähklisegu ostes toetad sünnitusmajade kodusemaks muutmist

Ostes Germund Hulgi „Sajandi segu“, annetat suure paki ostult 30 senti ja väikese paki ostult 10 senti heategevusfondi.

Kogutud raha eest muudab Germund Hulgi Eesti sünnitusmajades sünnitustubasid hubasemaks ja kodusemaks.

Ehitaja võttis kõiki probleemseid kohti kui põnevaid väljakutseid.

Karm, kes oli toa sisearhitekt. Toa kujunduselemendid ja detailid tuli üle Eesti ja isegi üle lahe Soomest kokku ajada, et tulemus tuleks just täpselt selline, nagu soovitud. Reet teadis täpselt, kust ja mida otsida. Oli näha, et Reet on hingega asja juures ja aitas igati toa valmimisele kaasa, see oli väga kihvt!

Ehitaja otsimine võttis meil oluliselt rohkem aega, kui algselt arvasime. Soov oli vana toa lammutamisega pihta hakata juba veebruaris. Reaalselt hakkasid tööd pihta mai lõpus.

Praegu on buumiaeg, kõik ettevõtted on juba hõivatud oma projektidega. Meie projekt oli aga väga väike – ainult ühe toa tegemine. Leidsime ehitajaks Room Room OÜ. Väga muhedad mehed, väga hea suhtumisega.

Tegemist oli vanasse hoonesse modernse toa ehitamisega, mille käigus tuli paratamatult arvestada olemasoleva nõukogude ajal ehitatud ja vahepeal juba renoveeritud hoone eripäradega. Ehitaja võttis kõiki probleemseid kohti kui põnevaid väljakutseid – mehed tegid tööd, naeratus näol ja ilma ohkimiseta. Tõesti üle ootuste meeldiv punt.

Oleme väga tänulikud Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondile. Tegevjuht Mary Teras ei olnud lihtsalt vaheisik, vaid aitas kaasa nii palju, kui tal vähegi oli võimalik. Mary oli südamega asja juures ja see muutis kogu selle projekti väga meeldivaks ja sujuvaks.

Haigla poolt aitasid palju Heli Rannu ja Liis Jõgis – nad olid väga vastutulelikud kõikide meie soovide osas ning olid alati oma nõuga abiks.

Softrend tegi sünnitustuppa eritellimusele diivani, mis vastas etteantud mõõtudele ja sünnitusmaja vajadustele ja on kergesti puhastatav. Kahekojalise diivani saab lahti teha ning naine ja tugiisik saavad seal soovi korral kõrvuti pikali heita – sünnitusvoodi jääb selleks kitsaks.

Avamax oli nõus tegema toale elektroonilise liugukse. Liugukse leidmisega oli meil tükk tööd. Mõtled küll, et pole probleemi – otsid elektroonilise liugukse firmad üles ja tellid sealt ukse, aga sellist firmat ei ole olemas. On olemas elektroonikafirmad ja uksefirmad, aga sellist, kes oleks „kaks ühes“, ei ole. Avamaxist leidsime õnneks tegija, kes ütles, et kuna tegemist on heategevusprojektiga, siis miks mitte – nad pakkusid meile täiskomplekti.

Heraxes tegi uude sünnitustuppa eritellimusele mööbli, mis annab sellele toale tegelikult suurema osa ilmust.

Kaup24.ee-st saime väga hea hinnaga suurepärase teleri, mis peaks olema tehnoloogiliselt ajakohane ka 5-10 aasta pärast.

Kas Pelgulinna sünnitusmajas olev kodune sünnitustuba on ainus, mida Germund Hulgi renoveerib või olete teinud kokkuleppeid ka teiste haiglatega?

Me ei ole veel teisi kokkuleppeid teinud. Õnneks muutus Pelgulinna Sünnitusmaja Toetusfond hiljuti Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondiks ehk nad laiendasid oma haaret. Kui tahame järgmist tuba teha, siis leiame järgmise sünnitusmaja toetusfondi abiga.

Kas saame veel ühe sellise toa ehitada või toetame sünnitustubade hubasemaks ja kodusemaks muutmist mõnel muul viisil, sõltub „Sajandi segu“ edasisest müügiedust. Kogume iga väikese paki (90g) müügilt 10 senti ja suure paki (300g) pealt 30 senti toa ehitamise fondi. Kuna EV100 programm kestab 2020. aasta veebruarini, on plaan seda toodet senikaua poodides kindlasti müüa. Vaatame, kui palju raha selle aja jooksul laekub, ja siis saame edasi mõelda.

Nüüd, kus meil on ühe toa ehitamise kogemus olemas, teame paremini, mis on selle projektiga seotud reaalsed kulud, ja näeme neid kohti, kus on võimalik vajadusel natuke kokku hoida.

Kõigile, kes soovivad, et selliseid sünnitustube kiiremini juurde tuleks, saan ainult soovitada „Sajandi segu“ osta.❖

Koduse sünnitustoa sisearhitekt Reet Helisabeth Karm:

Nii palju, kui oli naisi, keda ideaalse sünnitustoa teemadel küsitlesin, nii palju oli ka arvamus – värvid süsimustast lumivalgeni, valgustase hommikuerksast kottpimedani, kes soovis rohelist metsa, kes laguun-sinist merd ja nii edasi.

Seepärast kannabki toa visioon nime „tuba kui kameeleon“. Tuba on siseviimistluselt maksimaalselt mahe ja neutraalne, et iga sünnitaja saaks sinna täitsa oma maailma luua. Iga pere saab suure ekraani, helisüsteemi ning mitmekülgse reguleeritava valgustuse abil sünnitustoa meeleolu vastavalt sünnitaja soovidele muuta. Samuti on ekraanide vahendusel võimalik kodustega reaajas kasvi Skype'i kōnet pidada.

Et ruum oleks soe, hubane, kodune, on kasutatud puidu erinevaid mustreid.

Koduõde aitab neid, kes ise arsti juurde minna ei saa

Koduõde on perearstide ja -õdede, füsioterapeutide ning ämmaemandate kõrval oluline lüli esmatasandi tervishoius. Üksinda ja iseseisvalt töötava koduõe vajalikkusest ei räägita küll nii sageli kui perearstide või pereõdede tööst, kuid koduõel on tervishoiusüsteemis täita väga oluline roll.

Seitse aastat Lääne-Tallinna Keskhaiglas koduõena töötanud **Merit Lill** avas koduõe töö telgitaguseid ja rääkis LTKH Lehele, mis teenusega on tegemist.

Koduõendus – mis teenus see selline on?

Koduõendus on täpselt samasugune tervishoiuteenus, mida osutab õde ka haiglas või perearstikeskuses, lihtsalt koduõenduse puhul läheb õde inimese

juurde koju ja töötab temaga seal. See tähendab, et õde peab suutma teha kõik vajalikud protseduurid inimese koduses keskkonnas.

Kellele on see teenus mõeldud?

Koduõendus on mõeldud ennekõike neile, kes ei suuda ise kodust välja tulla, et minna perearsti või eriarsti juurde. Liikumispiirang on väga oluline kriteerium.

Mõnel juhul on ka inimese vaimne seisund põhjuseks, miks ei suudeta kodust välja minna – näiteks on inimesel erinevad hirmud, mistõttu ta ei taha kodust väljuda.

Patsiendi vanus ei ole koduõendusteenu puhul põhiline tegur. Paljud arvavad ekslikult, et koduõendus on ainult eakate teenus, aga meil on mõned patsiendid ka väga noored, kahekümnendates eluaastates.

Millist abi koduõde patsientidele osutab?

Põhilised probleemid, mille puhul koduõde vajatakse, on haavade sidumine, stoomide ja püsikateetrite hooldus. Lisaks tuleb tegeleda haavanditega patsientidega – nemad on koduõele pikaajalised patsiendid.

Samuti, kui patsient on hiljuti haiglast koju lubatud, aga ei suuda veel liikuda, siis on vaja käia tema juures haavaniite välja võtmas ja hoolitsemas, et haavad korralikult ära paraneksid. Sellistel puhkudel on koduõendusteenus küll lühiajalisem, aga ikkagi vajalik, kui patsient ise ei suuda arsti juurde minna.

Vahel on vaja ka jälgida, et patsiendid võtaksid arsti poolt määratud ravimeid või on vaja mõõta vererõhku ja veresuhkrut. Päris palju on praegu ka aneemiaga patsiente, kes vajavad raviks süste. Kui patsient ei suuda kolm korda nädalas käia perearsti juures süste saamas, läheb koduõde patsiendi juurde ja teeb need süstid ise ära.

Kui palju on sinul patsiente, kelle juures pidevalt käid?

Ma arvan, et 15-20 inimest on kindlasti, natuke rohkemgi, lisaks need, kelle

Koduõendusteenu on võimalik osutada järgmistele inimestele:

- patsientidele, kellel kodune õendusabi võimaldab ennetada haiglaravile sattumist
- terminaalstaadiumis patsientidele
- kroonilist haigust põdevatele, liikumispiirangutega patsientidele
- hooldushaiglast koju suunatud inimestele
- patsientidele, kelle õendushooldusvajadus on suurem, kui seda jõuab teostada pereõde

juures tuleb käia lühemat aega. Patsiendid vahetuvad: mõni paraneb, mõnel lõpeb süstikuur ära jne. Kõikide juures ei pea käima iga päev. Mõne juures käin kord kuus, mõne juures üle päeva – vastavalt sellele, kuidas arst on määranud.

Minu praeguste patsientide seas on ka neid, kelle juures olen käinud 6-7 aastat pidevalt. Üks meie arst ütles mulle ühe patsiendi kohta, kelle juures olen pikalt käinud: „Seitse aastat – siis olete ju juba sugulased!“

Püüan patsiendiga saavutada hea kontakti, sel juhul julgub patsient ka rohkem rääkida ja küsida. Arsti käest, keda ta harva näeb, ei julgegi ta võibolla kõike küsida, mida sooviks teada.

Kes otsustab, et patsiendi juures peab hakkama käima koduõde?

Seda otsustab kas perearst või eriarst. Koduõendusteenu suunamiseks on vajalik saatekiri. Kui arst on meile saatnud saatekirja, siis võtan juba ise ühendust kas patsiendiga või kontaktisikuga ja siis lepime edasise kokku.

Ja arst on ka see, kes määrab, milliseid teenuseid on patsiendil vaja ning kui sageli tal on neid vaja?

Jah. Probleemid tekivad sellest, kui arst ei kirjuta piisavalt täpselt, mida koduõelt soovitakse. Vahel kirjutavad nad väga ebamääraselt. Meil on aga vaja täpselt teada, mida teha, millega, kui sageli ja kui pikka aega. Muidu ma isegi ei tea, mida peab esimest korda patsiendi juurde minnes kaasa võtma.

Kui saatekiri ei ole piisavalt täpne, peame saatekirja uuesti arstile tagasi saatma või üle täpsustama, kuni kõik vajalik on kirjas.

On loomulik, et aja jooksul võib patsiendi olukord muutuda, aga esialgne info arsti poolt peaks alati olema saatekirjal olemas ning võimalikult põhjalik ja täpne.

Kui palju koduõendusteenu patsientidele maksab?

Koduõendusteenu on ravikindlustatud inimestele tasuta. Enamasti ongi meie patsiendid kindlustatud, olles töövõimetus- või vanaduspensionärid. Töötavaid inimesi on koduõenduse patsientide seas vähem.

Mis probleeme võib koduõenduses ette tulla?

Lisaks saatekirja probleemidele võib juhtuda, et vahel määrab arst koduõendusteenu liiga kergekäeliselt. Näiteks oleme pidanud teenuse osutamisest loobuma, sest patsiendil on nii tihe ajakava – käib igal pool ja tal polegi aega õde vastu võtta. Koduõe teenus ei ole mõttekas, kui patsient on nii heas vormis, et liigub ise.

Meil on olnud patsient, kes ütleb, et „tulge kell 7 hommikul, sest tahan pärast seda suvilasse sõita“ või on tal muud tegevused päevaks planeeritud. Need inimesed ei kvalifitseeru koduõenduse patsientideks.

Kui palju on Lääne-Tallinna Keskhaiglas praegu koduõdesid?

Lisaks minule on üks koduõde veel.

Koduõe töö nõuab väga head stressitaluvust. On raske, kui käid pidevalt patsiendi juures, aga tema seisund ikkagi paremaks ei lähe. Koduõenduse patsientide seas on palju neidki, kes vajavad koduõendust elu lõpuni.

Koduõe pädevusse kuuluvad järgmised tegevused:

- vererõhu mõõtmine
- pulsisageduse lugemine
- kehatemperatuuri mõõtmine
- ravimite jaotamine ja manustamine
- tilkinfusiooni tegemine
- haavaravi koos sidumisega
- haavaõmbluste eemaldamine
- stoomide hooldus (vahetus, õpetamine)
- asendravi
- naha seisundi hindamine ja lamatiste ennetamine, hooldus, ravi
- põie kateteriseerimine, püsikateetri hooldus
- analüüside võtmine, sh veresuhkru määramine glükomeetriga
- patsiendi ja tema pereliikmete õenduslane nõustamine

Teenusele suunamine:

Koduõendusteenule suunab pere- või eriarst, kes kirjutab selleks saatekirja, milles kirjeldab lühidalt koduõendusele suunamise põhjust ja ordineerib kirjalikult kodus teostamist vajavad raviprotseduurid.

Saatekirja võib edastada e-posti teel **koduoendus@keskhaigla.ee** või saata paberkandjal Mustamäe tervisekeskusesse (Ehitajate tee 27, Tallinn).

Saatekirja vorm on kättesaadav LTKH siselehel.

E-post: koduoendus@keskhaigla.ee

Lisainfo: E-R kell 08:00-16:00 tel 5662 3484 (koduõendusteenu koordineeriv õde Merit Lill)

Patsientide juures kodus käies pead lisaks olema ka psühholoog, sotsiaaltöötaja, arst, tegevusterapeut jne. See on küll stressirohke ja raske töö, aga patsiendid on enamasti väga tänulikud. ❖

Koduõena töötav Merit Lill ütleb, et selles ametis peab sageli olema patsiendile ka psühholoogi, sotsiaaltöötaja, arsti ja tegevusterapeuti eest.

Siseaudiitor: Kingitus peab jääma tavapärase viisakuse piiridesse

Kui aastaid tagasi oli arstile kingituse viimine normaalsus – ei kõlvanudki ilma lillede või kingikotita kabineti ukse taha ootama minna –, siis praegu on arstile kingituse tegemisel juures halb mekk. Heast tahtest tehtud kingituse ja meelehea pakkumise vahel jookseb õhuke piir. Kuidas seda piiri ära tunda ja mida peaks tervishoiutöötaja kingituste vastuvõtmisel arvestama, selgitab Lääne-Tallinna Keskhaigla siseaudiitor **Tarmo Tikk**.

Eriti just vanemate patsientide seas on komme tulla arsti vastuvõtule lillede või kommikarbiga või kinkida haiglast lahkudes raviosakonna personalile tänutäheks tort. Kuidas peaks haigla personal sellistesse kingitustesse suhtuma?

Eakate patsientide hulgas on tava võtta kaasa lilled, kommikarp või midagi sarnast üsna laialt säilinud. Ka minu 85-aastaselt emal on sügiseti soov viia perearstile purk värsket mett kodutalumeisilastelt.

Kui selline tänuavaldus ei välju tavapärase viisakuse piiridest, ei oleks mõtet sellele erilist tähelepanu pöörata.

Tavapärase soovitus tervishoiutöötajatele sellistes olukordades on jätta lilled tööruumidesse ning kommid või tort koos kolleegidega tööjuures ühiselt kohvikõrvaseks kasutada.

Olen kuulnud meie haiglas toredast tavast, kuidas kommikarp või šokolaad viiakse verevõtukabinetti, kus komme pakutakse tühja kõhuga vereproovi andnud noortele patsientidele.

Kui rääkida kingituste vastuvõtmisest, siis kust läheb piir lubatud ja lubamatu tegevuse vahel?

Õiguskaitseorganite soovitus järgi oleks parim, kui patsient piirduks siira tänuga.

Kui kingitustest rääkida, siis kingitus ei

tohiks minna üle tavapärase viisakuse piiridest. Olen veendunud, et seda piiri tajuvad suurepäraselt kõik meie haiglas töötavad arstid ja õed, kogu personal.

Kas meie haiglas on kord, mis reguleerib, kuidas käituda, kui sulle tehakse kingitus?

Meie haiglas on sellisusline kord ehk hea tava hetkel koostamisel.

Teeme puust ja punaseks: kuidas käituda, kui patsient kingib heast tahtest raamatu ja hiljem avastad selle vahelt raha või kinkekaardi?

Esimene soovitus on selliste kingituste vastuvõtmist viisakas vormis vältida. Teiseks, kui on võimalus, soovitan kingituse tagastada.

Veel üheks võimaluseks oleks raamatu või kommikarbi vahelt ootamatult välja ilmunud raha või kinkekaart annetada heategevuslikul eesmärgil.

Loodan, et viisid ja võimalused, kuidas sellistest „leidudest“ ja annetustest teatada, kirjeldatakse praegu koostamisel olevas heas tavas.

Kuidas suhtuda ravimifirmade või meditsiiniseadmete firmade kingitustesse: välisreisid, üritused, lõuna- või õhtusöögid jne?

Siin on olukord mõnevõrra keerulisem. Ravimifirma või meditsiiniseadmete firma ei teata, et välisreis messile,

näitusele, konverentsile või koolitusele on kingitus.

Selline reis on üldjuhul siiski tööalane reis ja kutse lõunasöögile on kutse töölounale või siis kliendiüritusele.

Ebamääraseks ja tundlikuks muutub tööreis või söögikord juhul, kui kaasatud on pereliikmed või elukaaslased, ning juhul, kui reis kestab mõnevõrra kauem kui koolitus, konverents või näitus ise.

Omalt poolt soovitan hoida info nii reisidel kui kliendiüritustel osalemise kavandamise kohta avaliku ja läbiipaistvana: informeerida sellisest plaanist kolleege ning hiljem jagada oma töökaaslastele osalemisel kogutud teavet.

“

Olen kuulnud meie haiglas toredast tavast, kuidas kommikarp viiakse verevõtukabinetti tühja kõhuga patsientidele.

Korruptsioonini võib viia ka huvide konflikt ehk olukord, kus inimesel on isiklik huvi otsuses või toimingus, mida ta ise saab mõjutada. Millised on peamised soovitud huvide konflikti olukordade vältimiseks?

Huvide konflikti all mõistetakse ametisiku ametikohustuste ja erahuvide vastuolu, kus erahuvid võivad mõjutada ametikohustuste täitmist.

Tegutsemine huvide konflikti olukorras ei ole korruptsioon, kuid on reaalne oht, et tegevused huvide konflikti olukorras võivad viia korruptsioonikahtlustusteni ja korruptsioonini.

Töötajad, kes kavandavad, hindavad ja viivad läbi erinevaid hankeprotseduure, ostumenetlusi ning teisi majandustehinguid, satuvad huvide konflikti olukorda sageli teadmatusest.

Siinkohal on soovitus enne hanke- ja ostumenetluste erinevates etappides osalemist mõelda läbi, kas minuga seotud isikutel (pereliikmed, lapsed, vanemad, õed-vennad, elukaaslase lähedased jne) ning nende omanduses või nende poolt juhitud ettevõtetel on sellel konkreetsetel hanke- või ostuprotsessil potentsiaalsed osalejad või mitte. Kui selline võimalus on reaalsetel olemas, siis tuleks ennast sellest hanke- või ostuprotsessist taandada. ♦

Kasulikku lugemist:
www.korruptsioon.ee

288

korruptsioonikuritegu
registreeriti 2017.a
kokku

77

korruptsioonikuritegu
registreeriti 2017.a
meditsiinivaldkonnas

Väljavõte kriminaalpoliitika uuringute raportist "Kuritegevus Eestis 2017"

Altkäemaksu puhul on tegu peegelkuriteoga, mis tähendab, et sama tegu registreeritakse nii andja, pakkuja kui ka vahendaja vaates. See asjaolu mitmekordistab kuritegude arvu. Lisaks suurendab kuritegude arvu ka samade inimeste korduvad teod, sh nii juriidiliste kui füüsiliste isikute omad.

2017. aasta meditsiini juhtumitest umbes poole moodustasid juhtumid, kus samad Jõgevamaa arstid võltsisid vastutatu eest patsientide terviseandmeid sotsiaaltoetuste saamiseks, näiteks töövoime kaotuse ebaõigeks määramiseks.

Kolmandiku moodustasid juhtumid, kus kaitsevähkkoosused maksid vahendajatele altkäemaksu, et saada ajateenistusest vabastust või ajapikendust. Neist osa juhtumite puhul

ei saanud tõendit väljastanud arst raha ega olnud kursis raha maksmisega vahendajale. Tüüpiline summa oli 700 eurot.

Oli ka juhtumeid, kus vastutatu eest sooviti haigekassa finantseeritud kiiremat raviteenust.

Samuti oli meditsiinisektoris juhtumeid, mis ei olnud seotud arstidega. Eelkõige olid nendeks suuremaid hankeid puudutavaid korruptsioonijuhtumid, kus haiglatöötajale maksti altkäemaksu soodsa lepingu eest või prooviti ära osta hindamiskomisjoni liiget.

Allikas: Mari-Liis Sööt „Korruptsioon“. Kogumikus „Kuritegevus Eestis 2017. Kriminaalpoliitika uuringud.“

Silmapiiril terendab moodne Kopli tervisekeskus

Kopli polikliinikut ootab ees muutuste aeg, sest amortiseerunud hoone asemele ehitatakse lähiaastatel uus ja tänapäevane tervisekeskus.

Kui aasta alguses valmis Mustamäe polikliiniku asemele kaunis Mustamäe tervisekeskus, siis nüüd ootab sama saatust ees ka Kopli polikliinikut, mis asub aadressil Sõle 63.

Päevinäinud hoone lammutatakse ning selle asemele kerkib uus hoone. Planeerimine, milliseid ruume on uude keskusse vaja ja millised spetsialistid seal tööle asuvad, on väldanud juba alates käesoleva aasta algusest.

„Uut Kopli tervisekeskust planeerides lähtume ennekõike sellest, et keskus vastaks esmatasandi tervisekeskuse kontseptsioonile,“ selgitas LTKH ambulatoorse eriarstiabi juhataja dr Anneli Karu. „See tähendab, et tervisekeskuses hakkavad patsiente vastu võtma nii

perearstid ja pereõed kui ka mitmed LTKH eriarstid, samuti füsioterapeudid, ämmaemandid, koduõed, vaimse tervise õed ja loodetavasti ka psühholoogid.“

Oluline koht saab Kopli tervisekeskuses olema ka hambaraviosakonnal, kuhu on praegu planeeritud vähemalt neli hambaravitooli.

„Uuringute poole pealt soovime tervisekeskuses jätkata röntgen-uuringute, ultraheli, EKG, aparaatse füsioteraapia ja laboriuuringute tegemisega,“ märkis dr Karu, lisades, et praegu on veel vara kindlat spetsialistide nimekirja n-ö lukku panna. Senine kogemus on näidanud, et ette võib tulla ootamatusi, näiteks võib keegi

kolleegidest töölt lahkuda või hoopis juurde tulla.

Projekteerimine järgmisel aastal

Uue hoone projekteerija leidmiseks korraldatakse hange käesoleva aasta lõpus. Projekteerimistöödega hakatakse seega ilmselt pihta järgmise aasta alguses. Praeguses etapis on koostamisel hoone eskiis, millega tegeleb Arhitektuurbüroo Visuaal OÜ.

Ehitaja leidmine jääb tõenäoliselt järgmise aasta lõppu. Vana hoone lammutus aastasse 2020 ning uue maja ehitus aastatesse 2020-2021 kevad.

Planeeritav Kopli tervisekeskus jääb suuruselt küll Mustamäe omale alla,

“

Uus keskus avab
uksed tõenäoliselt
2021. aasta
keskpaigas.

kuid sellele vaatamata on seal ruumi mitmetele esmatasandi ja eriarstiabi spetsialistidele. On plaanitud, et uude keskusse koonduvad nii Kopli kui ka Pelgulinna polikliinikus töötavad eriarstid.

Ruumi jätkub ka mitmele perearstikeskusele. Lisaks olemasolevale kuuetele perearstikeskusele, kes praegu Kopli polikliinikus töötavad, loodab haigla perearste uue keskuse avamise ajaks ka juurde leida.

„Planeeritav Kopli tervisekeskus, praegune Kopli polikliinik asub väga kiiresti arenevas piirkonnas, mis on järjest rohkem populaarsust kogumas ka noorte perede seas. See loodetavasti muudab uue tervisekeskuse atraktiivseks

ka uute perearstide jaoks, keda kindlasti oma tervisekeskusesse ootame,“ sõnas dr Anneli Karu.

Ees ootavad muutused

Vana hoone lammutusele eelneb polikliinikumaja tühjaks kolimine. Kõik Kopli polikliinikus töötavad kolleegid saavad ajutiselt uued tööruumid Lääne-Tallinna Keskhaigla teistes ambulatoorsetes üksustes: Haabersti, Mustamäe või Nõmme tervisekeskuses või Meremeeste polikliinikus. Kolimine peaks praeguse prognoosi järgi algama mitte varem kui detsembris 2019, kuid täpsem info selle kohta selgub juba edaspidi.

Muutused ootavad ees ka Pelgulinna polikliinikut (aadressil Sõle 16), kus samuti Lääne-Tallinna Keskhaigla kolleegid töötavad. Sõle 16 asuva hoone omanik on alates märtsist 2018 olnud Põhja-Eesti Taastusravikeskus ning LTKH osutab majas hetkel teenust rentnikuna. Kuna Põhja-Eesti Taastusravikeskus kavandab lähiajal hoone renoveerimist, on LTKH-l võimalik seal teenust osutada kuni 2019. aasta suve lõpuni. Seejärel saavad Pelgulinna polikliinikus töötavad kolleegid tööruumid mõnes teises LTKH üksuses.

Siiski tulles tagasi Kopli tervisekeskuse juurde – millal uus hoone valmib? Tõenäoliselt avab uus keskus uksed 2021. aasta keskpaigas. Hoone ehitus rahastatakse osaliselt Euroopa Regionaalarengu Fondist, samuti Lääne-Tallinna Keskhaigla vahenditest. ❖

Rõõm karvastest sõpradest

Igaühel meist on lemmiktegevused ja hovid, mis igapäeva kiires töötuhinas ei pruugi kolleegidele välja paistagi. Seekord piilub LTKH Leht, millised tegemised ootavad ees haigla radioloogi **dr Katrin Kresselit**, kui ta tööpäeva lõpus valge kitli varna riputab.

Katrinil ootab kodus ees kaks karvast sõpra, kellega tegelemine pakub nii rõõmu kui väljakutseid. Kui küsida, kas koertega tegelemine on tema jaoks pigem hobi või annab see välja juba teise töökoha mõõdu, võtab Katrin korra hetke, et mõelda: „Üritan seda hoida ikka hobina, aga vahel segab töö hobiga tegelemist,“ ütleb ta naerdes, viidates sellele, et koertega tegelemine on tõesti aja- ja töömahukas.

Katrinil on kodus kaks kaunitarist saksa lambakoera: 3,5-aastane Fresia, kes kodustes tingimustes kannab hüüdnime Lilleke, ning aasta ja üheksa kuu vanune Sarah, keda kodused hüüavad hellitavalt Suslikuks. Mõlemad koerad on pärit kennelist Margman. See, et nad kaunitarid on, ei ole öeldud suusoojaks, vaid mõlemad koerad on tõepoolest pärjatud mitmetelt näitustelt saadud tiitlitega, mis kinnitavad nende ilu ja tublidust.

Nii vanem koer Fresia kui ka noorem koer Sarah on saanud „Eesti Juunior-tšempioni“ tiitli, Sarah veel ka „Balti Juunior-tšempioni“ tiitli, lisaks on koerad välja teeninud mitmeid teisigi auhindu. Kõrged kohad erinevatel näitustel annavad tõestust, et mitmed asjatundlikud kohtunikud on hinnanud koerad tõustandardile vastavateks ja ilusateks.

Koer treenib ka omanikku

Katrin selgitab, et koertenäitused on natuke nagu missivõistlused, kuid ainuüksi loomupärasest ilust näitusel hea koha saamiseks ei piisa: koer peab olema ka heas vormis ning kuuletuma käsklustele. See omakorda eeldab palju tööd koera omanikult – järjepidevat koera treenimist ja ülesannete harjutamist.

„Koeraga tegelemine, ka tema ette-

Foto: Helen Vaher

valmistamine näituseks nõuab koera omanikult hästi palju liikumist, nii kõndimist kui ka koera jooksumist ratta kõrval. Sa pead ise olema võimeline väljaspool võistlusringi koerale „jänest“ jooksmas, et teda ergutada. See on korralik koormus ka endale. Seda enam on see tore, et liikumine toimub ju värskes õhus,“ annab Katrin aimu, milleks koeraomanik peab valmis olema.

Kui Katrin ei ole parajasti tööl valves, teeb ta iga päev koertega vähemalt 3-4 km pikkuse, võimalusel 5-6 km pikkuse metsaringi, vahel tuleb ette

ka 10-12 km pikkuseid ringe. Sportliku jalutuskäigu ajal tehakse korduvalt läbi mitmeid kuulekuse elemente. Korra nädalas käiakse ka treeneri juures kuulekuskoolitusel, kus saab täiendavaid nõuandeid, kuidas üht või teist nüanssi koera kuulekuse juures parandada.

Lisaks osaleb Katrin võimalusel kaks korda nädalas oma koertega ka kaitse- ehk varrukatreennis. Kaitsetreening kujutab endast „päti“ ründamist. Polsterdatud varrukaga inimene teeb koerale spetsiifilisi ärritusliigutusi, koera ülesanne on püsida samal ajal omaniku

kontrolli all. Kui omanik annab loa, võib koer „varrukameest“ hammustada, kuid omaniku käsu peale peab ta ka otsemaid lahti laskma ja ärritavat inimest valvama jääma.

„Kõrvaltaatajaile võivad sellised treeningud tunduda hästi suure agressiooniga, aga tegelikult on need koera jaoks puhas mäng,“ selgitab Katrin. „Kui koer saab aru, et läheb kaitseplatsile, on näha tema elevil reaktsiooni: „Ma saan mängida, ma saan möllata, ma saan ennast välja elada!“ Koertele sellised treeningud väga meeldivad.“

Kuid ka see pole veel kõik. Lisaks neile treeningutele õpetab Katrin Fresiale ja Sarah'le veel jäljeajamist. Seda teeb ta paar korda nädalas, kuigi töödeb, et ideaalne oleks jäljeajamist harjutada iga päev, et hoida koera vormis. „Jälje koolitamine tähendab seda, et koer peab otsima ühe söögikorra ise põllult üles. Ta peab vaeva nägema, et üldse süüa saada.“

Jälje koolitamine käib Katrini sõnul nii: leitakse sobiv rohulapike, kuhu koera omanik tatsab teatud kujuga jälje maha, poetades jälje peale toitu. Koer peab mööda jälje liikuma lõppu, kus ootab teda ees olenevalt koera eelistustest kas toidukauss või mänguasi. „Minu koerad, eriti noorem, on hästi aplad. Nooremale on toidukauss kõige suurem preemia, mis üldse saab olla,“ ütleb Katrin, lisades, et toit on väga hea vahend koera koolitamiseks.

Krantsist saksa lambakoerten

Armastus koerte vastu sai Katrini puhul alguse juba lapsepõlves. 10-11-aastasena jõudis tema perre esimene koer, sedapuhku krants. Sealt alates on tal alati olnud koerad: kui üks on vanuse tõttu eest ära läinud, on järgmine tulnud.

Saksa lambakoeri on ta enda sõnul alati fännanud, kuid esimene saksa lambakoer jõudis Katrinini 2003. aastal. „Alles siis tundsin, et olen nii palju tugev, et suudan seda koera hallata, teda koolitada, et mitte teda üle käte lasta. Kõige hullem on see, kui koer on koolitamata, ei kuuletu ühelegi käsklusele ning on kuri.“

Oli ka periood, kus Katrinil oli kodus lausa neli saksa lambakoera korraga. Paraku on koera eluiga inimese omast lühem ja elu paratamatuse vastu ei saa...

Kuigi esimene saksa lambakoer oli Katrinil võetud vaid kodukoeraks, siis kenneli omaniku kutse peale sattus ta aeg-ajalt siiski vaatama koertenäitusi. Tasapisi tekkis huvi ka enda lemmik proovile panna. Juba järgmiste koertega ta seda tegigi ja väga edukalt.

Kõige kõrgemalt hindab Katrin oma koerte puhul erinäitustelt võidetud tiitleid. Erinäitus tähendab seda, et koeri hindab kohtunik, kes on ise selle konkreetse tõu kasvataja või ise konkreetse tõuga sügavuti tegelenud. Tavanäitustel on kohtunike hindamine mõnevõrra subjektiivsem, sest osalevad mitut erinevat tõugu koerad.

Nopivad aias puuvilju

Koolitatud koerad ei tee ju kunagi pahandust, ega? Katrin naerab, et väikesed koerused käivad koertega paratamatult kaasas.

„Kuna elan aiaga majas, siis aeg-ajalt räägivad koerad aiakujunduses kaasa: mõni lillepeenar kaevatakse üles, põõsa alla on auk kaevatud... Ilusat Inglise muru mul aias kindlasti ei ole,“ ütleb ta lõbusalt. „Praegu on sügisene periood ja õunad, pirnid, ploomid lahkuvad ise puu otsast. Koerad noolivad neid puu all ning siis hüppavad oksteni ja võtavad endale ise, mis meeldib.“

Väikestest vingerpussidest hoolimata

on Fresia ja Sarah väga sõbralikud loomad ja Katrini sõnul suhtuvad nad ka võõrastesse igati positiivselt, nagu koolitatud saksa lambakoertele ongi omane. Õigesti koolitatud koer ei tohi olla arg, agressiivne ega kuri, selgitab Katrin. Argus või agressiivsus on märk koera ebakindlusest, millest on võimalik mängulise treenimisega õnneks ajapikku jagu saada.

Pisikese kutsika treenimist tuleks alustada kohe, kui kutsikas võetakse. „Ei saa niimoodi mõelda, et las ta olla mul kaks kuud ja siis hakkab teda koolitama. Nelja-viie kuu vanuselt on kutsikas juba omanikule nii pähe istunud, et tema ohjamine on väga raske,“ annab Katrin nõu.

Kuid millest alustada, kui tekib soov endalegi koer võtta? „Kõigepealt tuleb anda endale aru, kas sul on aega koeraga tegelemiseks. See on kõige tähtsam. Olgu koer suur või väike, tõukoer või tõuta koer, sotsialiseerida ja koolitada tuleb teda ikka,“ ütleb ta.

„Sealt edasi võib mõelda, kui suurt koera soovid ning kas soovid tõukoera või mitte. Kui ta on tõukoer, pead mõtlema, kas oled valmis tegema ära kõik vajalikud koolitused, terviseuuringud ja muu, mis on sellele tõule vajalikud. Kui tegemist on tõukoeraga, siis peab olema see kindlasti selline tõug, mis sul endal on hinges ja mille kohta oled eelnevalt uurinud. Kõikidel tõugudel on omapärad,“ räägib Katrin. „Tõuta koerte puhul on vaja arvestada, milliste tõugude seguga on seal tegemist. See võib olla täiesti üllatusmaailm.“❖

Jäljetrenn toimub tühjal rohulapil või põllul. Treeningu lõpus ootab koera ees mõnus kõhutäis.

Tallinna Haigla eskiisid: Raepress

Mis on praeguseks teada Tallinna Haiglast?

Planeeritav Tallinna Haigla hakkab üha enam muutuma helesinisest unistusest tegelikkuseks. Aastaks 2028 Lasnamäele kavandatava meditsiinilinnaku detailplaneeringu eskiislahendust tutvustati juba suve hakul nii tervishoiutöötajatele haiglates kohapeal kui ka meedia vahendusel laiemalt avalikkusele.

Suue algul, 13. juunil tutvustas Tallinna Haigla projektijuht Sven Kruup Lääne-Tallinna Keskhaigla töötajatele suurprojekti seniseid arenguid. Tehtud ettekandest selgus, et vajalik eeltöö uue hoonekompleksi rajamiseks on suures osas tehtud ning ka arhitektid on oma visiooni juba paberile pannud.

Lasnamäele Narva mnt 129 ja 129b kinnistutele kavandatav haigla saab praeguste plaanide kohaselt olema kaheksa maapealse ning kahe maa-aluse korrusega. Haiglasse koonduvad eelkõige Ida- ja Lääne-Tallinna keskhaiglad, kuid lisandub ka osa Tallinna Lastehaiglast.

Aktiivravivooideid planeeritakse uude, rohkem kui 144 000 m² suuruse bruto-pinnaga haiglasse 780.

„Kasulikku tööpinda saab haiglahoones olema 75 000 m², mis jaguneb kokku

4000 ruumiks: nende seas on nii ravi- kui ka tehnilised ruumid. Vastuvõtukabinete on planeeritud 100, neile lisanduvad uuringuruumid, läbivaatusruumid, abiruumid jms,“ andis ülevaate haigla projektijuht Sven Kruup.

Praegu planeeritakse, et peahoones asub tööle 3800 inimest (nende seas 100 tudengit), kellest 700 on arstid ja 1700 õendustöötajat.

Sven Kruup möönis, et üleriigiline tervishoiutöötajate nappus teeb muret ka planeeritava uue haigla kontekstis. Praegu planeeritud mahtude juures on vaja juurde arste, aga veelgi enam töötab tulla puudus õendustöötajatest.

„See tähendab, et kõik need tegevused, mida on võimalik teha mittemeditsiinilise kvalifikatsiooniga inimestel, jäävad õdede puuduse kompenseerimiseks ilmselt tehniliste töötajate kanda,“ selgitas Sven Kruup. „Kui on valida, kas

õde toimetab palatis või töötab kabinetis arsti assistendina, siis seal, kus pole vaja meditsiinilisi manipulatsioone läbi viia, tuleks tööpostile panna sekretär. Haigla peab kohanema.“

Tervisekeskused jäävad

Kuigi Tallinna Haigla peahooneks jääb uus hoonekompleks Lasnamäel, kuhu koondub kogu aktiivravi, siis suurhaigla koosseisu jääksid ka juba praegu olemasolevad ja renoveeritud ambulatoorsed tervisekeskused. Lääne-Tallinna Keskhaigla hoonetest jääksid niisiis kasutusse Haabersti, Mustamäe ja Nõmme tervisekeskused ning peatselt ehitatav Kopli tervisekeskus, lisaks veel ka õendusabikliiniku hoone Õismäel.

Pelgulinna sünnitusmaja hoonega on aga eraldi plaan. Hetkeseisuga on plaanitud Pelgulinna sünnitusmaja tegevus viia üle Põhja-Eesti Regionaalhaigla või Tallinna Lastehaigla juurde.

Seega jääks üks sünnitusmaja Tallinna Haigla koosseisu ning teine PERHi või Lastehaigla osaks.

Tervisekeskus enne haiglat

Tallinna Haigla omanik ehk Tallinna linn planeerib haigla territooriumile lisaks suurhaiglale veel üht ehitist – Lasnamäe tervisekeskust. Hoone oleks nii oma sisult kui ülesehituselt analoogne Mustamäe tervisekeskusega: ka seal hakkaksid tegutsema ühiselt nii perearstid kui ka eriarstid. Töenäoliselt saaks seal ruumid ka Tallinna Kiirabi, kes on planeerinud Tallinna Haiglasse neli brigaadi.

Tallinna abilinnapea Tõnis Mölder on varasemalt pressikonverentsil öelnud, et Lasnamäe tervisekeskus on planeeritud valmima aastaks 2021. Seega oleks see esimesena ehitatav objekt Lasnamäe meditsiinilinnakus. Mölder sõnutas, et Tallinna eelarvestrateegias ette nähtud rahalised vahendid keskuse rajamiseks. Hoone ehitamine läheb maksma 7-8 miljonit eurot.

Suur ennustamistöö

Kuna uue haigla nullist üles ehitamine on väga kulukas, peab see olema planeeritud võimalikult täiuslikuks – see peab vastama nii patsientide kui ka personali vajadustele. Sven Kruup rääkis, et haigla planeerimisel on arvesse võetud nii üldisi rahvastikuprognoose kui ka haigekassa poolt koostatud prognoose. Haiglat planeeritakse küll täna, kuid valmib see ju alles aastate pärast, nii et praegu peab see olema oma ajast ees.

Fakte tulevase Tallinna Haigla kohta:

Ehituse ligikaudne maksumus: 300 miljonit eurot

Sisustamise ligikaudne maksumus: 80 miljonit eurot (sh 60 miljonit meditsiinitehnika soetamiseks)

Hoone pindala: brutopind 144 645 m², sh väärtustatud tööpinda 75 000 m²

Hoone mõõdud: pikkus 300 m, kõrgus 38 m

Ruume: 4000 (sealhulgas abi- ja tehnilised ruumid)

Parkimiskohti kinnistul: 2200-2300 kohta

Tegevusmaht ühe aasta kohta:

- 600 000 ambulatoorset visiiti Tallinna Haigla peahoones ja 300 000 ambulatoorset visiiti haiglale kuuluvates tervisekeskustes
- 45 000 statsionaarset ravijuhtu Tallinna Haigla peahoones ja 5000 statsionaarset ravijuhtu teistes haiglale kuuluvates hoonetes
- 21 000 päevaravi juhtu

Allikas: Tallinna Haigla funktsionaalse arengukava I etapp

Läbirääkimised riigi ja haigekassaga, milliseid teenuseid ja millises mahus Tallinna Haigla täpselt pakkuma hakkab, seisavad lähiaastatel veel ees. Näiteks on mitmed asjaosalised tundnud huvi, kas uude suurhaiglasse tuleb ka psühhiaatriakliiniku statsionaar.

Sveni Kruubi sõnul on uude haiglasse kavandatud praegu need teenused, mida tänased Tallinna keskhaiglad pakuvad. Psühhiaatriakliiniku statsionaari ei ole ei Ida- ega Lääne-Tallinna Keskhaiglas, seetõttu ei ole seda planeeritud ka uude haiglahoonesse. Küll aga ei ole see otsus

veel „lukku“ pandud.

„Kui riik näeb vajadust saada psühhiaatriasse kohti juurde, peab ta meile sellise tellimuse esitama. Kui riik oma soovid edastab, siis küllap me teeme. Võimalus selleks on olemas,“ lisas Kruup.

Kuna haigla on plaanitud rajada suurele tühjale maa-alale Lasnamäe paekaldal, on meditsiinilinnakul võimalik ka edaspidi vajadusepõhiselt kasvada, erinevalt näiteks Põhja-Eesti Regionaalhaiglast ja Tartu Ülikooli Kliinikumist, mis on ehitatud elumajade vahele,

“ Haiglat planeeritakse küll täna, aga valmib see alles aastate pärast, nii et praegu peab see olema oma ajast ees.

rääkis Sven Kruup. See võimaldab haigla planeerimisel paindlikkust: edaspidi on võimalik ehitada juurde kõrvalhooneid, sealhulgas vajadusel ka psühhiaatria-haigla.

Suur haigla = suured väljakutsed

Üheks suureks väljakutseks uue suurhaigla puhul saab olema kiire transpordiühenduse loomine meditsiinilinnakuga. Kuna hetkel valitseb kõnealusel maa-alal tühjus, tuleb ka kogu vajalik taristu koos haiglaga üles ehitada. Vaja on tagada ligipääsetavus nii patsientidele kui ka personalile, samuti kiirabile. Sven Kruubi sõnul on tegemisel liiklusuuring, mis aitab leida vastused, kuidas liiklusvoogu juhtida, kuidas, kui palju ja millist ühistransporti haigla juurde suunata jne.

„Tuleb arvestada, et argipäeval peab siia tööle saama 2500 inimest, kellest ca 1500 tuleb kindlasti autoga. Kui meil on 100 vastuvõtukabinetti ja need alustavad tööd vahemikus kell 08:00-09:00, siis tähendab see seda, et korraga

tuleb haiglasse ka 100 patsienti,” selgitas Sven Kruup. „See ongi probleemi olemus, millele tuleb lahendus leida: väga lühikese aja jooksul liigub haiglasse väga palju inimesi korraga.”

Vahest kõige suuremgi väljakutse seisneb aga selles, kust leitakse vajaminev summa nende suurte plaanide realiseerimiseks. Sven Kruup sõnas, et kuna plaanitava haigla teeninduspiirkonnaks ei ole ainult Tallinn, vaid kogu Eesti, siis ootab haigla omanik ehk Tallinna linn finantseerimisel ka riigipoolset panust. Väljastatud pole ka Euroopa Liidust toetuse saamine.

Kalkulatsioonid on näidanud, et haigla ehitus läheb maksma suurusjärgus 300 miljonit eurot. See raha tuleb linnal ja riigil kahepeale leida. Lisandub 80 miljonit, et hoone sisustada vajamineva tehnika ja mööbliga.

Tallinna abilinnapea Tõnis Mölder on varasemalt öelnud, et sisustamiseks kuluv summa tuleks leida haiglatel endil – näiteks vanade hoonete müügist. ❖

Peahoones hakkab tööle 3800 inimest, kellest 700 on arstid ja 1700 õendustöötajad.

Tallinna Haigla hakkab teenuseid osutama 29 arstlikul ja 2 erihambaarstide erialal.

Osutatavad arstlikud erialad:

- Allergoloogia-immunoloogia
- Anestesioloogia
- Dermatoveneroloogia
- Endokrinoloogia
- Erakorraline meditsiin
- Gastroenteroloogia
- Infektsioonhaigused
- Kardioloogia
- Laborimeditsiin
- Nefroloogia
- Neurokirurgia (lülisambakirurgia)
- Neuroloogia
- Oftalmoloogia
- Otorinolarüngoloogia
- Onkoloogia
- Ortopeedia
- Patoloogia
- Pediaatria
- Psühhiaatria
- Pulmonoloogia
- Radioloogia
- Reumatoloogia
- Sisehaigused
- Sünnitusabi ja günekoloogia
- Taastusravi ja füsiaatria
- Töötervishoid
- Uroloogia
- Vaskulaarkirurgia
- Üldkirurgia

Osutatavad erihambaarsti erialad:

- Ortodontia
- Restauratiivne hambaravi

Allikas: Tallinna Haigla funktsionaalse arengukava I etapp

Dr Tiiu Aug: Nüüd algab minu viimane vaatus

28. juunil oli viimane tööpäev enne pensionile suundumist infektsionistil dr Tiiu Augil, kelle tööstaaž nakkuskliinikus ulatub 45 aastani. Kolleegid kogunesid staažikat tohtrit hea sõnaga meenutama.

Haigla juhatuse esimees Imbi Moks ütles, et mäletab dr Augi juba ajast, mil õppis internatuuris, kus pidi tegema nakkushaiguste tsükli. Dr Aug oli siis Merimetsa haigla boksi-korruse arst.

„See on hindamatu väärtusega, kui palju oled meie haiglale nende aastate jooksul andnud, kui kaua oled seda rasket tööd teinud, kui palju on sul tänulikke patsiente, kes on sinu abiga oma tervise ikka jälle paremaks saanud. Mõnikord lihtsalt ei jätku sõnu,” tähendas dr Moks dr Tiiu Augile lilli üle andes.

Augi taktikepi järgi

Nakkuskliiniku juhataja dr Kai Zilmer kirjeldas dr Augi kui uskumatut töö-rügajat. „Sa ei roni poodiumile, ei lähe püüdma autasusid ja kiituseid, sa muudkui teed ja teed tööd, mida nii väga armastad. 45 aastat – seda ikka annab järele teha,” ütles ta oma tänuavalduses.

Ta lisas, et dr Augil on kadestamisväärselt hea meditsiiniline vaist. Kes ütleb diagnoosi kiiresti ja 99% juhtudest õigesti, see on just dr Aug. Ta lisas, et Tiilul on ka väga head organisatorivõimed. „Sa olid kõige raskema osakonna „perenaine”, terve maja käis sinu taktikepi järgi. Nagu Aug ütles, nii pidi tegema!”

Kai Zilmeri sõnul oli osakond alati korras, nii sisulise töö mõttes kui ka väljanägemiselt. Lisaks on Tiilul haruldased pedagoogilised võimed – olnud aastaid meditsiinkoolis õppejõud, on ta rakendanud oma ülihead õpetamise kunsti ka kõikide oma kolleegide ja arstitudengite peal.

Kai Zilmer jätkas: „Tiiu, sa oled väga rikas inimene, sest sul on kolleegide austus ja lugupidamine, sind armastavad tuhanded patsiendid, nii suured kui väikesed, samuti nende vanemad. Uskumatu on

LTKH juhatuse esimees Imbi Moks tänas dr Tiiu Augi (vasakul) pikaage panuse eest haigla ellu.

see, kuidas sa pediaatriast suutsid ilma erilise vaevata asuda täiskasvanute ravimisele, mis ei olnud sugugi lihtne.” Dr Zilmer märkis, et kadestamisväärt oli ka see, kuidas Tiiust sai digiajastu saabumisel üks esimesi usinaid arvutikasutajaid – ta on alati olnud avatud kõigele uuele ja huvitavale.

„Kallis Tiiu, sa oled tuhandekordselt välja teeninud puhkuse, mis sind ees ootab, ja me soovime sulle kõige rohkem, et sul jätkuks tervist seda nautida ning tunda uhkust kõige tehtu üle,” rääkis dr Zilmer kogu nakkuskliiniku nimel.

Õudu tekitav maja

Nakkuskliiniku polikliiniku juhataja dr Kersti Kink meenutas, et dr Tiiu Aug oli esimene inimene, keda ta Merimetsa haiglas üldsenägi. „Tulime siia 6. kursusel, üliõpilastele näidati erinevaid haiglaid. Meile tutvustati Merimetsa haiglat kui väga eeskujulikku nakkushaiglat. Sina, Tiiu, võtsid meid tookord vastu,” ütles ta.

„Kui seda maja nägin, tulid mulle külmavärinad peale. See ei olnud üldse see, mida olin ette kujutanud. Aga kui kuulasin ära sinu jutu, sinu positiivse emotsiooni ja kõrge pilotaaži arstlikul tasandil, siis mõtlesin, et ju need inimesed siin haiglas on vähemalt kenad,”

meenutas dr Kersti Kink muigega.

Ta ütles, et sellest esimesest kohtumisest on nüüdseks möödas 31-32 aastat. „Täna sind väga sinu õpetuste eest, sinu rahuliku meele ja sinu suurepärase loogika eest, mida oled noortele kolleegidele edasi andnud.”

Uus vaatus

Dr Tiiu Aug jagas koosviibimisel ka enda mõtteid oma viimasel tööpäeval.

„Kui öelda, et mu meel ei ole kurb, siis on see vale. Täna sellest päevast algab minu elus uus vaatus,” ütles staažikas tohter oma kolleegidele. „See on minu viimane vaatus. Kui pikk see on, kui sisukas see on ja kuidas see kestab, seda ütleb tulevik, aga see, mis on olnud enne seda – 45 ja pool aastat siin koos teiega –, on olnud väga tore aeg. Siin on olnud minu rõõmud, minu mured, minu kordaminekud, aga see ei ole olnud sugugi üksinda, sest te kõik olete mulle olnud väga head kaasteelised ja ma tänan teid kõiki südamest selle eest.”

Koosviibimise lõpus rääkis dr Tiiu Aug ka oma kunagistest laps-patsientidest, jagades nende näitel kolleegidele nüüdki õpetusi, mida tema pedagoogi vaist ei lasknud endale hoida. ❖

Suvepäevad Leparinas

Lääne-Tallinna Keskhaigla iga-aastased suvepäevad toimusid tänavu 4.-5. augustil Pärnumaal Leparinas. Merekaldal asuvas hotellis ja puhkekeskuses peetud nädalavahetus pakkus loomavat suvekuuma, kosutavat vihma ja öösel vaatamängulist äikesetormi.

Tavapärasest pikem bussisõit viis meid seekord Pärnumaa lõunaossa, küllaltki Läti piiri äärde, kus ootas meid mitmekülgsete võimalustega hotelli- ja kämpingukompleks.

On juba traditsiooniks saanud, et suvepäevad on üritus, kus on võimalik võtta aeg maha, kulgeda tavapärasest teistsuguses rütmis ning veeta aega oma lähedaste ja kolleegide seltsis.

Suvepäevade päevakavas oli mitmeid tegevusi. Näiteks sai kaasa lüüa lustakas meeskonnamängus "100 mõlki", mille käigus tuli läbida nii mõnigi kilomeeter värskes õhus, pannes samal ajal proovile oma mälu märguteadmised.

Käsitööhuvilised said juhendaja käe all katsetada paberi valmistamist ning mosaiigitehnika abil kaunistada klaaspurgikesi. Oma sportlikku osavust ja õnne sai testida minigolfi turniiril. Lastele olid planeeritud eraldi tegevused lastehoius.

Lisaks pakkus seekordne suveüritus võimalusi nautida suvist nädalavahetust endale sobivas tempos. Nii oli igaühel näiteks võimalus peesitada rannas või basseini ääres või hoopiski uudistada renditud jalgratastega lähikülvust või proovida tennises kätt.

Õhtu hämardudes tuli lavale ansambel Fantaasia ning õhtu lõpetas plaate keerutades DJ Ilona Lavrentšenko. ❖

Mosaiigi õpitoas sai värvilistest kildudest luua purgile endale meelepärase mustri.

Suvepäevadele kaasa võetud viisakalt käituvad koduloomad pakuvad rõõmu paljudele kolleegidele. Pildil on juba staažikas LTKH suvepäevade külastaja.

Käsitööõpitoad pakuvad kiirele elutempole rahustavat vaheldust.

Meeskonnamängu "100 mõlki" läbimiseks tuli läbi käia nii võsast kui liivast. Pildil kolleegid naistekliinikust.

Kelle jaoks merevesi oli liiga jahe, sai veemõnuseid nautida hotelli basseinis.

Meeskonnamängu võitjad said auhinnaks LTKH logoga vihmavarjud. Need sai kohe ka kasutusele võtta, sest päeva teises pooles algas karastav vihmasedu.

Lapsed said osa võtta lastehoiu programmist. Näiteks tuli suletud silmadega ja üksteisest kinni hoides läbida takistusrada.

Vladislav Bolmatov

 meditsiinitehnika
osakonna juhataja

1. Väiksena tahtsin saada politseinikuks, aga siis mõistsin, et õiglus ja õigus meie maailmas ei käi koos, ja läksin ülikooli.

2. Mulle meeldib tegeleda videotööga. Juba ülikooli alguspäevadest olen TTÜ filmiklubi liige ning koos teeme üht-teist põnevat juba üle 9 aasta. Meie seltskonnal on ka üsnagi hea maine Eesti videomaastikul, teeme aeg-ajalt ka tellimustöid. Veel mängime sõpradega jalgpalli ja samuti meeldib mulle rulluisutada, eeskätt pikemaid distantse.

3. Stephen Hawking'i „A Brief History of Time“ on kindlasti üks väga huvitav lugemine. Aeg-ajalt loen lapsepõlve-aegseid muinasjutte. Vanusega hakkad neid hoopist teise nurga alt mõistma...

4. Arvan, et aeg-ajalt oleks ükskõiksust juurde vaja. :)

5. Neid on kindlasti palju ja teravamaid ei meenugi kohe. Üks mõtlemapanev oli näiteks, et "ära kiirusta uute sugulaste saamisega." Teine eluline: "Sa ei saa otsustada ainult enda surma ja maksude üle, kõik muu on sinu enda valik, aga sinu valikud võivad olla pöördamatud ja sa pead nende valikutega edasi elama."

6. Eks neid seiklusi on kindlasti erinevaid olnud. Pikematest ja põnevamatest on ilmselt minu Balkani seljakotitripp aastal 2010. Samuti oli väga huvitav suvine tudengivahetus Tokyos aastal 2011. See oleks võinud veelgi põnevamaks minna, kuna mind kutsuti seal ajakirja modelliks tööle, aga pidin Eestisse tagasi tulema, et arstlikku komisjoni minna. Lühematest seiklustest on Tartu Tudengipäevaldel Karsummist osavõtt või Tallinna Tudengipäevaldel Papp-masinat romurallist osavõtt. Eks need ägedamad seiklused ongi jäänud Tipi (mitte TalTechi) aastatesse.

7. Võimuisade valimisprogrammid ja muud säärasead lubaduste koondumiskohad, samuti kõikvõimalikud rikkuse ja edukuse gurude õpetused.

8. "Kes operaatorit ei peksa, see klippi ei saa." Vanematest näiteks "Pada söimab katelt, ühed mustad mõlemad." Seda tunnetan üsna tihti viimasel ajal. See õige jällegi ei tule hetkel meelde. :(

9. Mulle näiteks meeldis Stanislav Govorukhini „Imelise ajastu lõpp“ ("Конец прекрасной эпохи") aastast 2015, samuti üllatavalt hea film oli Klaus Härö „Vehkleja“, mida alles kuu aeg tagasi nägin. Üldiselt on uued filmid valdavalt üllatavalt head, et ei kõlba mainidagi...

10. Kui mul oleks kõrval kogenud mentor, siis ilmselt õppimisköver oleks järsem. :)

13 KÜSIMUST

1. Kelleks tahtsid väiksena saada?

2. Sinu hobid?

3. Raamat, mida soovitaksid teistel lugeda? (Võib ka kaks või isegi kolm nimetada.)

4. Millisest supervõimest unistad?

5. Mis on parim nõuanne, mis sulle on kunagi antud?

6. Sinu põnevaim seiklus?

7. Milline koht toob sulle naeratuse suule?

8. Sinu lemmikvanasõna või ütlus?

9. Mis on parim film, mida oled viimasel ajal näinud?

10. Millest või kellest tunned oma töö juures enim puudust?

11. Mis on LTKH tugevaim külg?

12. Mida teeksid kõigepealt, kui oleksid haigla juhataja esimees?

13. Mis on sinu praeguses ametis kolm kõige olulisemat oskust?

11. Mulle meeldib vaade minu aknast. :) Väga olulisel kohal on ka LTKH õendusjuhid, kellele ei saakski tööd teha. Nema on ikka suurepäraseid kolleegid.

12. Mina olen ammu unistanud sekretärist, kes hommikul tervitab. :)

13. Esmasel kohal on suhtlemis- ja läbirääkimisoskus, ilma milleta kohe kuidagi asju liikuma ei saa. Ajaplaneerimisoskus on samuti tähtis ja *multitasking*. Meie osakonna ja eriti minu töö juures tuleb väga tihti ette, et pead mitut projekti või tööd korraga tegema.

Maarja Uusväli

 meditsiinitehnika
insener

1. Näitlejaks.

2. Mängin orkestris bariton saksofoni, käin trennis, eriti meeldib taipoks.

3. Irving Stone „Elujanu“, George Orwell „1984“.

4. Võimekas aju: tahaks kõike lennult haarata ja aru saada ka kõige keerulisematest probleemidest.

5. Õpi nagu hull!

6. Ühed põnevamad on kindlasti olnud välisriigis olles laenutatud jalgrattaga matkal käimised. Nii näeb kohti, kuhu auto või ühistranspordiga niisama ei satuks.

7. Tavaliselt ei ole naeratus seotud mitte asukoha, vaid ikka seal viibivate armsate inimestega.

8. Loll võib olla, aga kaval peab olema!

9. Hispaania komöödia „Toc Toc“.

10. Eks ikka aeg ja ressursid.

11. Väga toetavad ja toredad kolleegid.

12. Koliksin oma asjad uude kabinetti. :)

13. Nii üllatav, kui see ka poleks, siis kuulamisoskus, loovus ja julgus inimesi küsitleda ja tagant torkida.

Anete Viise

 meditsiinitehnika
spetsialist

1. Loomaarstiks.

2. Koor ja korp.

3. Viimane raamat, mille läbi lugesin, oli Tiina Laanemi „Väikesed vanamehed“. Täitsa meeldis.

4. Teleporteerumine.

5. Ära jäta muusikakooli pooleli.

Karl Eensaar

 meditsiinitehnika
spetsialist

1. Suureks.

2. Töö ja kooli kõrvalt eriti hobideks aega ole. Kuid vahel vaatan luubiga margikogu, väga lõõgastav tegevus. Soovitan.

3. "Töde ja õigus" osad I-V.

4. Ajas rändamine. Sooviksin oma silmaga näha Giza püramiidide valmimist.

5. "Näe laiemat (suuremat) pilti." – Andres Klaas (*kolleeg – toim.*)

6. Nõmme seikluspargi külastamine.

7. Naljakoht.

8. Ödagune uhetu om paremp ku hummugune mõstu.

9. "Viimne reliikvia" – absoluutne lemmik.

10. Liigume 11. küsimuse juurde.

11. Tublid töötajad.

12. Teeksin tassi kohvi ja siis vaataksin kiiremad asjad üle.

13. Esiteks, tööriistade kasutamise oskus, näiteks õige kruvikeera ja leidmine vastavalt kruvi tüübile. :) Teiseks, leida rikete lahendamisel kõige efektiivsem viis. Kolmandaks, suhtlemisoskus.

6. Minu põnevaimaks seikluseks on vast see, kui läksin kodust eemale gümnaasiumi.

7. Lumised mäed.

8. Püsivus viib sihile.

9. „Kangelase naasmine“ (Le retour du héros), 2018.

10. Suvel oli selleks kindlasti konditsioneer.

11. Toredad töötajad.

12. Suruksin kätt eelneval juhataja esimehel.

13. Loomingulisus, diplomaatiline suhtlus, tehniline mõtlemine.

Tervise- ja tööminister Riina Sikkut kiitis koduse kontseptsiooniga sünnitustoa ideed. "Inimeste ootused tervishoiuteenustele on muutunud," lisas ta.

Idee koduse sünnitustoa loomiseks sai eestimaine päikliffirma Germund Hulgi Pelgulinna sünnitusmaja perekeskuse juhatajalt Meelike Reimerilt.

Tallinna abilinnapea Tõnis Mölder kinkis esimesele koduses sünnitustoas sündinud lapsele mälestuseks kaisukaru.

Koduse sünnitustoa valmimise puhul tuli naistekliinikut tervitama ka EV100 korraldustoimkonna juht Jaanus Rohumaa.

Naistekliiniku juhataja dr Piret Veerus andis üle tänukirjad tublidele tegijatele. Pildil sünnitustoas renoveerimistöid teostanud Room Room OÜ esindaja.

Enne ametlikku avamist ehtis koduse sünnitustoa liugust lehv, mida kaunistasid Germund Hulgi, Lääne-Tallinna Keskhaigla, Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondi ja EV100 logod.

